

Mürsəl İrəvanlı,
Yazıçı-publisist,
M. Qorki adına
Beynəlxalq
mükafat laureatı
Gəncə şəhəri

III yazı

(Povest)

... Məcid fikiri-fikiri dedi:
- Mənca, sizin polisdəki adamınızın - Murtuzun biza köməyi dəyə bilər. Qaraxan, zəng et ona. Qoy şöbdən öyrənsin ki, zərurət olduqda polkovnik Maqsudovu harada axtarmaq lazımdır. Növbətçi polis bunu mütləq bilməlidir. Qaraxan telefon nömrəsini yığdı, astadan nəse dedi və dəstəyi asdı.

- Öyrənib xəbər verəcək.
Murtuz yarım saatdan sonra zəng vurub bildirdi ki, növbətinin dediyinə görə polkovnik axşam saat 8-dən 10-dək Zeytunlu məhəlləsində "Mavi ay" restoranında olacaq.

Cəbi otaqda kılara dedi:
- Mən bu restorani yaxşı tanıyıram, bizim üçün əlverişli yerdirdi. Stollar arasında arakəsmələr var ki, müştərilər bir-birinə mane olmasınlar. Adətən bu restorana ailəlikcə gəlirlər. Sakit yerdirdi. - Sonra stolun üstünə səpələnmiş siqaretlərin köməyiylə sxem çəkməyə başladı: - Rasim, vaxt azdır, elə indi ora adam göndər ki, tapançanı tualetdə gizlətsin. Oranın tualetinə də yaxşı bələdəm, baçoqla divar arasında kifayət qədər yer var, qoy tapançanı baçoqla arxa tərəfdən plastirə bərkənsinlər. Murad, məşində sənin üst-başını axtarıb silah tapmadıqda sakitləşəcəklər. Restoranda bir az gözle, sonra de ki, tualetdə gəlmək istəyirsən, oradan qayıdanda dərhal vaxt itirmə. Təzədən stula oturma, gözənilmədən atəş aç. Özü də yaxın məsafədən. Başlamı nişan al. Hərşinə bir güllə bas edər. Dərhal da aradan qax. Silahı yerə tullamağı unutma...

Qaraxan ayağa qalxdı və Murada yaxınlaşdı onun əlini sıxdı və dedi:
- Çox yaxşı, balaca! Allah sənə yar olsun. Anamla vidalaşmaq vaxt yoxdur, özüm ona hər şeyi izah edərdim. Adaxlin sərindən da narahat olma.
Muradın zərif və yaraşıqla sifətində bir özəle də tərənmedi. Sakit səsle soruşdu:
- Qaraxan, mən buralara bir də nə vaxt qayıda bilərəm?
Qaraxan qaradışından baxışlarını yayındıraraq könlüsüz dilləndi.

və Həmid əyləşmişdi. Oturacağıın söykənəcəyi arxasından Həmidin əli uzandı və murad diksinmədən bu əli sıxdı. Bu əl möhkəm, isti və quru idi - deməli, onun sahibi heç bir həyəcan-filan keçirmirdi. Həmid söhbətə körpü saldı:
- Yaxşı ki, sən gəldin, Murad. Ümidvaram ki, biz bu görüş nəticəsində sizlə bizim aramızda tüğyan edən xoşagəlməz hadisələrə son qoyacağıq. Doğrusu mən məsələnin bu cür şəkli alacağımı gözləmədim. Qurban kimi bir nəhəngin yaralanıb xəstəxanaya düşməsi isə dözülməzdir. Dünya mali üstündə biri digərinə güllə atdı. Heç yaxşı alınmadı. Polkovnik Maqsudov firsəti əldən vermədən əlini uzadıb cəld və ustalıqla Muradın üst-başını axtardı. Murad tanımadığı gənc sürücünün üzündə tə-

mağ istəyir. Məlum hadisə də elə bu səbəbdən baş verdi. Onu da nəzərdən qaçırmı ki, təkə bizim bölgədə olan əsas beş ailə-klani ürkədə mənə dəstəkləyir. Doğrudur, hələlik bizim məsələyə qarışmırlar, lakin dəqiq bilərəm ki, onlarda xarici ölkələrdə olan şərikləri hesabına narkotik biznesinə maraq göstərirlər. Əylisli ailəsi isə mənə partnyor olub. Əgər bu münaqişə davam etsə, Vüqarlı klani tək qalacaq. Atanız salamat olsaydı, bəlkə də duruş getirə bilərdiniz. Lakin o xəstə yatır. Sənin böyük qardaşın isə, üzr istəyirəm atanla müqayisədə xırda adamdır. Ailəniniz müşaviri Məcid də yüksək ağılına baxmayaraq, nəyisə dəyişdirməkdə acizdir. Buna görə də sizə sülh təklif edirəm.
Vüqarlı ailəsindən xahiş edirəm

Maşın istiqaməti dəyişib Zeytunlu Məhəlləsinə tərəf yönəldi. Həmid arxadan Həmidin çiyinə toxunduraraq:
- Əla sürürsən, Kamil. Mükafatın mənə də, qayıdanda verəcəm. On dəqiqədən sonra maşın kiçik

kiçik maşın istiqaməti dəyişib Zeytunlu Məhəlləsinə tərəf yönəldi. Həmid arxadan Həmidin çiyinə toxunduraraq:
- Əla sürürsən, Kamil. Mükafatın mənə də, qayıdanda verəcəm. On dəqiqədən sonra maşın kiçik

aradan götürməyə yenidən cəhd göstərəcək. Bu fikir Muradın qətiyyətinə bir qədər də axtırdı.

O, qərübə tərəfdə üz-gözünü turşutdu. Həmid kəskin, bir qədər acıqlı səsle soruşdu:
- Nə olub, yerində qurcalanırsan?
Murad sanki utanaraq əvvəl çiyini çəkdi, sonra mızıldandı:
- Bu zəhrimar çaxırq çox içdim. Bir dəqiqəliyə tualetdə dəymək olar?
Həmidin zəhmli, qara üzüm gilesinə oxşayan gözleri Muradın üzünə zilləndi.

Murad xəcalətli görkəm aldı. Polkovnik donqukdandı:
- Qoy getsin, mən ki, onun üst-başını axtarıdım. Silahı yoxdu.
Həmid çox həvəssiz:
- Yaxşı, get, - dedi, ancaq çox yuburma.

O, heyvani duyğuya malik idi, deyəsan şübhələnmişdi.
Murad qalib tualetdə gətirdi. Ətrafa

göz gəzdərək əlini su baçoqlunun dalına soxdu, plastirə qabın arxa divanına bərkidilmiş kiçik tapançanı tapdı. Götürüb kəmərinə taxdı və pencəyini bütün düymələrini düymələdi. Ələnini yudu, üzünə, saçlarına su çəkdi. Qapını açıb qaxdı. Həmid tualetin qapısı ilə üz bəzəli otağına girdi. Murad onun üzünə gülümsüdü və köks dolusu nəfəs alaraq:
- İndi söhbət etmək olar, - dedi.

Polkovnik Maqsudov bu vaxt ərzində iri boşqabda ortaya qoyulmuş dana etini qabağına çəkib iştahla həzm-rəbdən keçirməkdə idi. Uzaq küncdə oturmuş və Muradın hər bir hərəkətini diqqətlə izləyən adam da sakitləşən kimi oldu. Murad əvvəlki yerində oturdu. Onun yaxşı yadındadır ki, Rasim ona bunu qadağan etmişdi, tualetdən çıxan kimi dərhal atəş açmağı tövsiyə etmişdi. Lakin daxili instinkt, bəlkə də inadkarlıq onu başqa formada hərəkət etməyə sövq elədi. Hər halda ona elə gəlirdi ki, kəskin hərəkət edən kimi onu gülləyə tutacaqlar. Həmid danışıq-danışığa qabağa eyildi. Murad guya onu gərgin dinləyirmiş kimi stolun altında pencəyinin alt düymələrini tələsmədən açdı. Bu zaman Həmidin dediklərindən yarım kəlmə də anlamırdı. Qan beyninə vurmuşdu, gicgahı guppuldıyır, ürəyi şiddətlə çırpınırdı. Sağ əli stolun altında tapançaya tərəf sürüşdü və ehməlcə onu çıxartdı. Bu zaman ofisiant yeni sifariş qəbul etmək üçün stola yaxınlaşdı. Həmid ani olaraq başını ona tərəf döndərdi. Murad sol əli ilə masanı itələdi, sağ əli ilə tapançanı Həmidin başı səviyyəsinə qaldırdı. Həmid qeyri-adi reaksiyaya malik idi. Murad tərənən kimi kənara sıçramaq istədi. Lakin Murad ondan cavan, refleksləri daha iti idi və düz tətbiyi basmağa macal tapdı. Güllə Həmidin düz gözü ilə qulağı arasından deydi, fısqıran qan və qanla birlikdə beyin toxumaları qorxudan donub qalmışdı. Murad dərhal hiss etdi ki, bu bircə güllə gözələrindən həyat işığını itirən, titrək şam söləsi kimi sönməkdə olduğu Həmid üçün kifayətdir. Həmidin beynini dağıdan güllədən bir neçə saniyə sonra tapança bu dəfə polkovnik Ziya Maqsudova tuşlandı. Pol-

kovnik qərübə tərəfdə Həmidin partlamış beyninə baxırdı, elə baxırdı ki, sanki bu hadisənin ona heç bir dəxli yox idi və onun özünü təhlükə zad gözləmir. Onun düşüdüğü vəziyyət o qədər güllünc idi ki, Murad tətbiyi çəkəndə özünü güllümsəməkdən saxlaya bilmədi.

Növbəti atəş uğursuz və iyrenç oldu. Güllə Maqsudovun yoğun boynuna deydi və indicə yediyi dana eti sanki boğazında qalbmış kimi boğulmağa, ağzını fişlıtıyla açıb yummağa başladı. Murad soyuqqanlıq və səliqəylə nişan alıb, ikinci gülləni polis zabitanın düz çal-saç təpəsinə çaxdı. Və dərhal da küncdəki masanın arxasında oturmuş adama tərəf cumdu. Ancaq həmin adam iflic vurmuş kimi donub qalmışdı. Yalnız Muradın ona tərəf şığıdığını gördükdə cəld boş əllərini stolun üstünə qoydu və hängamənin guya ona dəxli yoxmuş kimi kənara baxmağa başladı. Murad ehməlcə silahı əlindən buraxdı və tapança onun paltarının bükükləriylə sürüşüb düz masanın altına düşdü. Salondakılardan heç kəs onun tapançanı əlindən necə buraxdığını sezmedi.

Sonra bir az cəld, inamli addımlarla restoranın çıxış qapısına tərəf yönəldi. Ağır, naxışlı qapını açaraq küçəyə çıxdı. Həmidin maşını əvvəlki kimi səkinin qarşısında dumaşdı. Ancaq sürücü gözə dəymirdi. Deyəsən harasa getmişdi...
Murad sola, tənə buruldu. Və dərhal da qapısı təybatay açıq «Sedan»-ın ona yaxınlaşdığını gördü, cəld maşının içinə təcili və «Sedan» nərikdəyərək böyük sürətlə yenidən gətirildi. Sükranın arxasında Cəbi əyləşmişdi. Diqqətlə baxan olsaydı, onun sifətinin kobud cizgilərinin sanki məmərədən yonulubmuş kimi necə bərq vurduğunu, bərkilyib daşlaşdığını aydınca görərdi.

- Həmidə gəbərdin?
- Her ikisini, - deyə Murad sakitcə cavab verdi.
- Sən buna əminsən?
- Her ikisinin partlamış beynini öz gözələrimlə gördüm.
Murad maşındaca paltarını dəyişirdi. Artıq iyirmi dəqiqədən sonra o, Türkmənistanə yollanan geminin göyertəsində idi. O, öz kayutasının illüminatorundan Dənizlinin getdikcə uşaqlaşan işıqlarını izaholunmaz bir duyğuyla seyr edirdi.

...Həmid və polkovnik Ziya Maqsudovun qətlinin ertəsi günü Dənizli polisinin hər bir şöbəsi və bölməsi öz sahe müvəkkillərinin vasitəsilə elan etdi ki, polkovnik Maqsudovun qatili tapılmayana qədər qumaxanalar, gecə barları, restoran və kafelər qapalı qalacaqdır. Şəhərdə genişmiqyaslı tuthatut başladı. Azacıq müqavimət göstərənler yerində cə şil-küt edilirdi.

İki gün sonra axşam tərəfi Dənizlinin beş ailə klanının göndərdiyi elçi Vüqarlı ailəsinə bele bir sualla müraciət etdi: «Qatili ələ verməyə razısınız, ya yox?»

Elçiyə cavab verdilər ki, bu məsələnin heç kəsə dəxli yoxdur. Gecə Neapol meydançasında, Qaraxanın oturduğu iqamətgahın qarşısında böyük sürətlə ölüb keçən maşından atılan bomba partladı. Həmin gecə Vüqarlı klanına mənsub olan iki «sırası» döyüşçü maşında öldürüldü.

Bütün bunlar Qaraxan və digər məfiyə üzvlərini ciddi narahat edirdi. Yeni qətlilər hazırlamaq planları üstündə baş sındırdılar. Məqsədləri isə Həmidin yerə qalan fiqurlarını məhv etməkdən ibarət idi. Bu arada telefon zəng çəkdi. Xəttin o başında baş leytenant Murtuz idi. O, Qaraxana deyirdi:
- Bu gün keçirilən müşavirədə qərara alındı ki, hökumətin sizinlə işi yoxdu. Yapon variantı seçildi. Yəni siz klanları bir-birinizlə döyüşəndə polis müşahidəçilərinə oynayacaq, yəni işə müdaxilə etməyəcək. Siz öz aranızda mübahisəli məsələləri özünüz həll etməlisiniz. Aydingil...

Qaraxan dəstəyi yerinə qoyub dərindən nəfəs aldı və ətrafında toplaşan həmkarlarına astadan dedi:
- Gözlünüz aydın, indi Həmidin o biri qardaşlarının aradan götürülməsi yollarını axtarm...

(ardı var)

Növbəti atəş uğursuz və iyrenç oldu. Güllə Maqsudovun yoğun boynuna deydi və indicə yediyi dana eti sanki boğazında qalbmış kimi boğulmağa, ağzını fişlıtıyla açıb yummağa başladı. Murad soyuqqanlıq və səliqəylə nişan alıb, ikinci gülləni polis zabitanın düz çalsaç təpəsinə çaxdı. Və dərhal da küncdəki masanın arxasında oturmuş adama tərəf cumdu. Ancaq həmin adam iflic vurmuş kimi donub qalmışdı. Yalnız Muradın ona tərəf şığıdığını gördükdə cəld boş əllərini stolun üstünə qoydu və hängamənin guya ona dəxli yoxmuş kimi kənara baxmağa başladı. Murad ehməlcə silahı əlindən buraxdı və tapança onun paltarının bükükləriylə sürüşüb düz masanın altına düşdü. Salondakılardan heç kəs onun tapançanı əlindən necə buraxdığını sezmedi

- Ən azı iki-üç ildən sonra, - dedi. Murad yenə təmkinini pozmadan qürurla əlavə etdi:
- Atama çatdırın ki, mən ona layiq oğul olmağa çalışacağam!
Murad Şahbulaq küçəsində, "Əzəməl" pivə bann yanında dumaşdı. Həmidin maşını gözləyirdi. Saat sekizə beş dəqiqə qalırdı. Hava küləkli, soyuq olduğundan və axşam tamaşalarını başladığından küçədə seyrəklik idi. Arabir barə bir-iki adam geyib çıxırdı. Səkinin kənarında uzun, qara rəngli bahalı maşın dayandı. Murad diksinən kimi oldu. Tanımadığı cavan sürücü əyilib qabaq qapını açdı:
- Əyləş, murad.
Murad dinməzəcə maşına oturdu. Arxa oturacaqda polkovnik Maqsudov

qacqınlar məhəlləsinə daxil oldu. Küçədə heç kəs yox idi. Restoranda da təkam-seyrək müştərilər gözə dəyirdi. Sürücü maşında qaldı. Onlar salondaca əyləşdilər. Həmid nədənsə ayrıca kabinədən imtina etdi. Murad fikirləşdi ki, yaqın salonda Həmidin adamları var. Lakin bu heç bir rol oynamırdı. Onlar məsələyə qarşanacan iş içdən keçəcəkdilər.
Ofisiant qız əvvəlcə bir şüşə tünd çaxır, sonra isə dana etindən basdırma və salatlar gətirdi. Şüşənin tıxacını açaraq badələri doldurdu. Məlum oldu ki, polkovnik ümumiyyətlə içən deyil.
- Mən yaqın kollektivdə yegane adamam ki, əyyaş deyiləm, - deyə polkovnik izah etdi.
Həmid üzünü polkovnikə tutub üzr-

ki, mənim işimə mane olman. Yəqin sənin kifayət qədər səlahiyyətin var ki, buna razılıq verib mənimlə müqavilə bağlayasan.
Murad bu dəfə Azərbaycanca dedi:
- Bu dəqiqə mənə maraqlandıran atamın təhlükəsizliyidir. Bizə zəmanət verilməlidir ki, bir daha onun heyatına qəsd edilməyəcək.
Həmid sözkəsenlik edirmiş kimi sol əlini yuxarı qaldırdı.
- Siz hansı zəmanətdən danışırırsınız? Mən ki, heç kəsi ovlamıram, mənim özümü ovlayıram. Mənsə öz vacib şansımı buraxdım. Zəmanəti mən yox, siz verməlisiniz. Daha Muradda heç bir şübhə yeri qalmadı ki, Həmid onları aldatmaq, bir neçə gün vaxt qazanmaq istəyir. Firsət düşən kimi klan Qurbanı